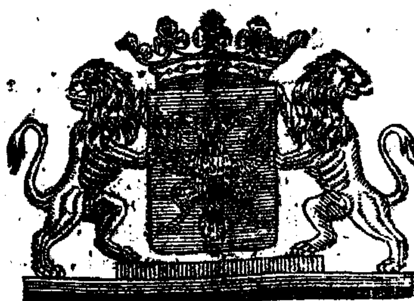
N°. 179. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Woensdag 6 November.

De nieuwe leening.

Aangaande de onlangs voorgestelde nieuwe leening, leest men in de *Vlissingsche Courant :*

» Hetgeen men verwacht had, is nu blijkens de *Staats-Courant* van den 26 dezer tot zekerheid geworden. Eene nieuwe leening van 56 millioenen is door de regering noodzakelijk geacht, — niet zoo als men vermoed had, om de voorschotten van het amortisacie-syndicaat te kunnen teruggeven, dit zal eerst later moeten geschieden; maar ten behoeve van het departement van koloniën, namelijk, om hetzelve » » *in staat te stellen de aanzienlijke voorschotten terug » te betalen, voor welke de producten verbonden zijn en waarvan » hetzelve alzoo de vrije beschikking niet heeft.*" "

» Door die belangrijke voorschotten terug te geven, zal hetzelve eerst de vrije beschikking *over de producten* erlangen, » » en daardoor » in de behoefte van het rijk kunnen voorzien en de geldelijke » aangelegenheden van het gemelde departement kunnen worden ge- » regeld." "

» Deze laatste zinsnede van den minister van financiën toont alzoo, onzes erachtens, vrij duidelijk aan, dat, om het departement van koloniën in staat te stellen, het moederland in deszelfs uitgaven te ondersteunen, — er eene leening van 56 millioenen, *onder garantie van het moederland*, noodig is. Maar ware het, vragen wij, dan niet veel eenvoudiger, om maar rondweg eene negociatie, voor het bestaande te kort op de begrooting, voor rekening van het *moederland* zelve te doen?

» Waartoe het tusschen-middel der kolonien, om dat te kort te dekken? Iedereen ziet toch, dat er een te kort bestaat, en dat men moet negocieren, om het te bestrijden.

» Voorts ontstaat de gewigtige vraag: *van wien heeft het departement van koloniën de belangrijke voorschotten opgenomen, waarvoor nu de producten verbonden zijn*, tot teruggaaf van welke niet minder dan 56 milioenen noodig zijn, en zonder welke teruggaaf het geene hulp aan het moederland kan verleenen?

» Misschien wel voor een geedelte *van de handelmaatschappij*?

» Maar hier ontstaat eene nieuwe vraag: was dat departement (van koloniën) bevoegd, zulk eene gewigtige schuld te contracteren, zonder medewerking der wetgevende magt? En wanneer deze laatste nu eens de leening van 56 millioen afwees, (waartoe zij het regt heeft,) op welke wijze zouden dan die *belangrijke voorschotten* moeten worden teruggegeven? En zoo dit op geen andere wijze kon, en alzoo de produkten voor de schuld moesten *verbonden blijven*, en het departement van koloniën daarover niet kunnende beschikken, alzoo het moederland geene bijdragen uit de overzeesche bezittingen konde erlangen — wat dan? Verwarring, de hoogst mogelijke verwarring in ons geheel financie-wezen, en de geheele omverwerping van ons crediet."

Daarop vraagt de schrijver of de wetgevende magt nu niet in de noodwendigheid gebragt is van wel te *moeten* homologeren eene handelwijze, waardoor nu niet slechts het moederland eene nieuwe garantie voor kapitaal en interest van 56 millioenen verpligt is op zich te nemen, maar door de verpligte opneming van welk bedrag tevens de allerongunstige invloed op ons nationaal crediet wordt uitgeoefend?"

Op deze vraag geen bepaald antwoord gevende, betoogt de schrijver van het verdienstelijke artikel, dat onze staatsfinanciën door de nieuwe leening al weder merkelijk worden bezwaard, en dat het departement van koloniën daartoe, zonder voorafgaande bewilliging der Staten-Generaal, niet was geregtigd.

Dit alles zijn wij volkomen eens met de *Vlissingsche Courant;* maar geenszins stemmen wij toe, dat de Staten-Generaal nu wel genoodzaakt zouden zijn eene dergelijke handelwijze te homologeren.

Wij begrijpen volstrekt niet, waartoe grondwettige bepalingen en Staten-Generaal zouden dienen, indien de laatste, niet verpligt zijn de eerste te handhaven.

IJdele vertooning, volksmisleiding, geldverkwisting zou het zijn, eene vergadering daar te stellen » zonder wier bewilliging geene uitgave van het rijk mogen geschieden," als men den moed niet heeft zoodanige bepaling te handhaven.

Indien er staats-uitgaven geschied zijn, zonder bewilliging der Staten-Generaal; indien er gelden zijn opgenomen om die uitgaven te doen, en men naderhand van de Staten-Generaal middelen komt vragen om die opgenomen gelden terug te geven, — zou het dan genoeg zijn dat de Edel Mogende Heeren betoogden in hoe veel opzigten zoodanige handelwijze ongrondwettig is, dat zij daarover de hartbrekendste zuchten slaakten; dat zeker lid het misschien even *onbetamelijk* vond, als hij het, een paar maanden geleden, *onbetamelijk* achtte » voortaan van iemand den eed op eene constitutie te vergen, waarin zoo vele onbestaanbare daadzaken aangetroffen worden;" (1) dat een ander lid, hoewel erkennende dat » èn vorst èn volk, èn volk èn vorst," naar bezuinigingen, orde en wettigheid haakten, toch nog ontwaren mogt: » dat wij zijn wat wij zijn, en het hoofd boven water houden;" of dat zelfs een edele ridder, nogmaals trillende van aandoening, verklaarde » voor de laatste maal" zijne toestemming te zullen geven?

Zou dat genoeg zijn? Was dat de bedoeling van eene volksvertegenwoordiging? De bedoeling van den eed dien men haar zweren liet?

Indien er, onder de grondwet van 1815, buiten toestemming der Staten-Generaal, staatsuitgaven mogten hebben plaats gehad, zoo moeten die betaald worden, niet door de natie, maar door dengene die ze deed.

Indien er gelden mogten opgenomen wezen, om zoodanige uitgaven te dekken, zoo moeten die gelden worden teruggegeven door hem die ze opnam, hij zij wie hij zij.

Indien de Staten-Generaal zoodanige taal niet durven voeren en door hun votum bekrachtigen, zoo zegge men ons het praktische nut van Staten-Generaal? Waartoe dan toch in 's hemels naam bij eene grondwet bepaald: » dat de inwilliging der Staten-Generaal VEREISCHT wordt op de begrooting van de uitgaven van het rijk;" waartoe elk lid dier Staten-Generaal, onder inroeping van den Almagtigen God, laten zweren, dat hij de grondwet zal handhaven, dat hij *bij geene gelegenheid en onder geen voorwendsel hoegenaamd* van dezelve zal afwijken, noch *gedoogen* zal dat er van afgeweken worde?

Waartoe dat alles, indien men ongrondwettige handelwijzen zou moeten homologeren?

Wij vragen het aan ieder onzer lezers, die gevoel heeft van eer en van pligt: mag men, gezworen hebbende *bij geene gelegenheid en onder geen voorwendsel hoegenaamd van de grondwet te zullen afwijken of toestemmen dat er van afgeweken worden*, mag men, — dit gezworen hebbende, — homologeren wat ongrondwettig mogt zijn geschied?

En welke zou hier de verontschuldiging kunnen wezen? Verwarring, schudding van het staats-krediet, ingeval van weigering? — Volstrekt niet. Degeen, die het geld ongrondwettig mogt hebben opgenomen en uitgegeven, zou het ten zijnen pericule hebben gedaan. Mogt soms de *Handelmaatschappij* de gelden geleend hebben aan den een of anderen minister, zoo vordere de *Handelmaatschappij* de gelden van dien minister terug. Mogt het geschied zijn onder waarborg van den koning, zoo betale de koning. De natie is volstrekt niet aansprakelijk voor uitgaven, die buiten toestemming der Staten-Generaal mogten zijn geschied. Dit wist iedereen, het was eene ondubbelzinnige, grondwettige bepaling; die er tegen mogt hebben gehandeld wijte zich de schade; *habet quod sibi imputet.*

TURKIJE.

Van de Turksche grens, 18 oct. De geloofwaardigste berigten uit Konstantinopel zijn het daarover eens, dat, naar allen schijn, de diplomatie zal moeten terugkomen op hetgeen zij eenige weken geleden verhinderde, namelijk dat men het aan de Porte zou overlaten, en haar zelfs raden zou, zich met *Mehemed-Ali* te verstaan, vermits er aan overeenstemming der groote mogendheden omtrent Syrië niet meer te denken is. Frankrijk dringt er op aan, dat Syrië aan *Mehemed-Ali* blijve; Engeland begeert dat het hem ontnomen worde. De overige groote mogendheden hellen min of meer naar Engelands staatkunde over, doch geene schijnt er waarde genoeg aan te hechten om deswege den vrede te laten verbreken. (*A. Z.*

Konstantinopel, 16 oct. De berigten uit Albanië en Korfu luiden ongunstig. De insurgenten maken vorderingen, en waarschijnlijk staat op dit oogenblik het geheele land onder de wapenen. (*K. Z.*)

ITALIE.

Rome, 22 oct. Het voorval met den aartsbisschop van Posen, den heer *v. Dunin*, heeft hier groot opzien gebaard, en wordt, gelijk men denken kan, veelvuldig ter sprake gebragt. Hoe de paus er over denkt, zal waarschijnlijk eerst in de volgende maand bekend worden, wanneer er een buitengewoon consistorie van alle hier aanwezige kardinalen zal

(1) *Gedachten over de wijziging der grondwet door een lid der Staten-Generaal* (den heer CORVER HOOFT) *aan zijne medeleden toegezonden.* bl. 12.

worden gehouden. Daarin zullen, naar men vermoedt, behalve dit geval, nog andere gewigtige gebeurtenissen, die de kerk aangaan, behandeld worden. (*P. A. Z.*)

Pisa, *16 oct.* Het wetenschappelijk congres heeft gisteren zijne zittingen geëindigd; er was eene mededeeling van de Sardinische regering ontvangen, waarbij koning *Karel Albert* toestemt, dat de vergadering der Italiaansche geleerden aanstaande jaar te Turin plaats hebbe, gelijk het congres, op voorstel van den prins van *Musignano* (*Karel Buonaparte*) besloten had. In 1841 zal men te Florence vergaderen. (*K. Z.*)

DUITSCHLAND.

Mainz, *26 oct.* Woensdag en donderdag hebben er proefritten op den Taunus-spoorweg tusschen Kastel en Wiesbaden plaats gehad. In tien wagens reden er telkens 400 personen en er had daarbij geen ongeluk plaats. Het nieuwe schouwspel had veel toeschouwers uitgelokt, die het aan blijken van bijval niet lieten ontbreken, maar de spoed der beweging, in vergelijking met andere ijzerbanen, onvoldoende vonden, daar men voor den afstand van Kastel naar Wiesbaden (1¼ uur) 25 à 30 minuten gebruikte. (*Fr. J.*)

Baden, *26 Oct.* Gisteren zijn de speelbanken en het *Conversationshaus* gesloten, en daarmede kan men het saizoen van 1839 als geëindigd beschouwen. Volgens de dagelijks uitkomende lijst, werd Baden dit jaar door 19,895 vreemden en badgasten bezocht; in het vorige jaar telde men er meer dan 20,000. Gedurende den geheelen speeltijd, van 15 mei tot 24 october, was er slechts één dag dat de bank niet won; het was den 23sten october, als wanneer een voorname Rus 9 à 10 000 franken won. (*K. A. Z.*)

Frankfort, *30 oct.* De Hannoversche gezant bij de bondsvergadering heeft het voorstel gedaan Dr. *Hessenberg* crimineel te vervolgen, wegens aanzetting tot oproer, dewijl hij, in een schrijven aan eene corporatie, waarvoor hij een bezwaarschrift aan de bondsvergadering ingeleverd had, aangespoord zou hebben, om zich aan het gekrenkte regt vast te houden. Men schijnt echter dit verlangen niet te hebben bewilligd. (*H. C.*)

OOSTENRIJK.

Weenen, *25 oct.* Men spreekt hier veel van het aanstaande huwelijk der prinses *Maria* van Wurtemberg met den graaf *Neipperg*, wiens vader, gelijk men weet, morganatisch gehuwd was met H. M. de aartshertogin *Maria Louiza*. (*N. C.*)

ENGELAND.

Londen, *2 nov.* De groote revue over de troepen te Windsor, die in de vorige week om het ongunstige weder was uitgesteld, heeft nu donderdag plaats gehad. H. M. de koningin en prins *Albert van Saksen-Coburg* waren te paard, terwijl de hertogin *van Kent* en de verdere vorstelijke personen zich van open rijtuig bedienden.

Ten gevolge der nieuwe verkiezingen van parlements-leden, vleijen zich de Conservativen, dat hunne partij in de aanstaande zitting eene beduidende meerderheid hebben zal.

— De nader ontvangen depêches uit Oostindië bevestigen volkomen de over Frankrijk aangebragte tijdingen, wegens de belangrijke overwinning, door de Engelsche troepen in Afghanistan behaald.

— Over Singapore zijn berigten uit China tot het laatst van junij ontvangen. De Chinesche autoriteiten hadden twee edicten uitgevaardigd, waarbij aan de kapiteins van alle nationale schepen op doodstraf verboden wordt, met vreemde schepen in aanraking te komen; terwijl verder alle handel op Macao, behalve met de Portugezen, wordt verboden, en aan alle vreemde schepen gelast wordt, binnen vijf dagen de haven binnen te zeilen of de kust te verlaten, onder bedreiging dat zij, hieraan niet voldoende, door Chinesche oorlogsvaartuigen vernield zouden worden. De Engelsche superintendent *Elliot* had een wachtschip uitgelegd, om personen en eigendommen te beschermen.

Toen het Chineesch bestuur vroeger aankondigde, dat de verbeurdverklaarde opium verbrand zou worden, hechtten velen daaraan weinig geloof Het blijkt nu echter dat zulks ernst geweest is, want, volgens bovenstaande berigten, worden dagelijks driehonderd kisten verbrand.

— In het Portugeesch kabinet blijft nog altijd groote verdeeldheid heerschen. Op nieuw wordt te Lissabon van eene bijeenroeping eener buitengewone vergadering der Cortes gesproken, om over den financiëlen toestand des lands en zijne politieke aangelegenheden, inzonderheid over den twist met de Engelsche regering, te raadplegen.

Men vindt thans in de dagbladen de officiële briefwisseling medegedeeld, welke sedert mei 1838 over deze zaak is gehouden. Daaruit blijkt voornamelijk, dat de wederzijdsche regeringen elkander de diensten, door Engeland aan Portugal, en door dit rijk aan Engeland bewezen, hoog aanrekenen; dat het Portugeesch bewind ontkent, dat Engeland eene som van zes maal honderd duizend pond sterling alleen onder voorwaarde zou hebben afgestaan, dat de Portugeesche regering tot de geheele afschaffing van den slavenhandel zou helpen medewerken, en dat genoemd bewind, van den aanvang der onderhandelingen af, groote zwarigheden gemaakt heeft om hen, die zich aan dien handel schuldig maakten, met den dood te straffen, uit vrees dat eene zoo zware straf slechts te meer aanleiding tot het zoeken van uitwegen geven zou. Het is bekend, dat dit geschil thans eene zeer dreigende hoogte bereikt heeft.

SPANJE.

Madrid, *26 oct.* Onze geldmiddelen blijven in den belemmerendsten toestand verkeeren. In de staatskassen is slechts geld voor de oorlogsuitgaven. De provinciale intendanten hebben last, om de ontvangen sommen eeniglijk tot dat einde uit te betalen; en wat de leveranciers des legers aangaat, ziet men zich genoodzaakt hen zelfs te ontrooven van het eenige voordeel, dat hun was toegekend, om namelijk schatkistbiljetten als geld in de tolkantoren en andere bureaux in betaling te geven. Thans is hun dat voorregt ontnomen. De Ferdinands-bank alleen is gemagtigd tot het ontvangen van papier in betaling van de voorschotten, welke gedaan zijn om de wel-slaging der conventie van Bergara te waarborgen. In zoodanige omstandigheden is het moeijelijk voor het openbaar krediet, zich staande te houden.

FRANKRIJK.

Parijs, *2 nov.* Men begint zich eindelijk hier te lande ernstig met het aanleggen van ijzeren spoorwegen bezig te houden. De regering is het dienaangaande eens geworden met de daartoe ingestelde kommissie, en de liniën, zoo van regeringswege als door partikulieren aan te leggen, zullen te gelijker tijd daargesteld worden. Dit voorbereidende punt is thans beslist, en dit is veel. Ook schijnt beslist te zijn, dat de eerste spoorweg, die op eene groote linie zal worden aangelegd, zijn zal de spoorweg van Parijs naar de Belgische grenzen.

— De koning, die naar Fontainebleau geweest was, is gisteren avond op de Tuilerien teruggekeerd. Op de Boulevard des Invallides is zijn rijtuig gebroken, doch zonder verder ongeluk, en Z. M. is in de koets van het gevold naar het kasteel gereden.

Men spreekt veel van ophanden zijnde veranderingen in het tegenwoordige ministerie, doch men verzekert tevens, dat al die geruchten van grond ontbloot zijn, en er werkelijk thans geene redenen bestaan voor wijzigingen van het kabinet.

Sommige lieden gelooven dat men wederom aan den heer *Dupin* denkt voor het presidentschap van de kamer der gedeputeerden.

BELGIE.

Brussel, *3 nov.* Heden wordt koning *Leopold* te Brussel terug verwacht. Gisteren reeds wachtte men Z. M. te Luik, alwaar toebereidselen tot zijne ontvangst waren gemaakt.

De heer *Quetelet*, directeur van het observatorium te Brussel, die thans in Italië reist, alwaar hij aan het wetenschapppelijk congres te Pisa heeft deelgenomen, is voor eenigen tijd door roovers overvallen en onder anderen beroofd geworden van kostbare astronomische instrumenten. Een onzer dagbladen, van dit geval melding makende, zegt schertsende, dat de roovers zich thans in staat gesteld hebben, een observatorium in het gebergte op te rigten, ten einde van verre de gendarmen van den groothertog te zien aankomen.

De heer *John. Cockerill* vertrekt eerstdaags naar Petersburg; dit althans wordt vrij algemeen verzekerd. Is dit waar, dan zal zulks alle twijfelingen ophelderen, welke ontstaan waren nopens den afstand van het etablissement te Seraing aan eene Russische kompagnie.

— Gisteren is alhier een diplomatisch agent van Madrid doorgekomen, zich begevende naar 's Gravenhage, om aldaar de officiële betrekkingen tusschen de hoven van Spanje en de Nederlanden op eenen regelmatigen voet te brengen, ten gevolge der erkenning van H. M. *Isabella II*, door Z. M. den koning der Nederlanden.

Men verzekert, dat die gezant ook een gelijke zending te Weenen en Berlijn zal vervullen, in welke beide hoofdsteden hem een goede ontvangst verbeidt, daar hij overbrenger moet zijn van de bewijzen der overeenstemming welke tusschen de Oostenrijksche en Pruissische gezanten te Parijs en het Fransche ministerie heerscht, ten aanzien van de te nemen maatregelen om tot de spoedige ontknooping te komen van de kwestie, betrekkelijk het Spaansche schiereiland.

Ten einde don *Carlos* alle hoop te ontnemen op de hernieuwing van den burgeroorlog, en ook, om hem de vrijheid te geven, zich een verblijf uit te kiezen, moeten de vertegenwoordigers van Oostenrijk en Pruissen bij hunne gouvernementen aangedrongen hebben, om zich met de koningin-regentes in betrekking te stellen, op denzelfden voet, als vóór den dood van *Ferdinand VII*. Men zegt, dat Rusland tot deze combinatiën zoude zijn toegetreden, van welke de goede uitslag des te waarschijnlijker is, daar de koning van Sardinië de zaak van don *Carlos* niet zoude opgegeven hebben, zonder daartoe door Oostenrijk te zijn aangemoedigd.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, *4 nov.* Men zegt, dat door heeren curatoren van de Utrechtsche hoogeschool, tot vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van den hoogleeraar *van Heusde*, een tweetal is gevormd, bestaande uit de heeren *C. Bax*, rector aan het gymnasium te 's Gravenhage, en *J. C. A. Rovers*, hoogleeraar aan het athenaeum te Franeker.

's Gravenhage, *3 nov.* Z. M. heeft bepaald, dat voortaan het toezigt over de vrouwelijke gevangenen, zooveel mogelijk, zal worden opgedragen aan vrouwen, onder den naam van bewaarsters, op welke, ten opzigte van hare bezoldiging en verdere voordeelen, de verstrekking van kleeding-

stukken uitgezonderd, de bepaling omtrent de bewaarders der 2de klasse in de strafgevangenissen van toepassing wezen zullen.

— Aan de respective heeren gouverneurs is bij ministeriële aanschrijving te kennen gegeven, dat de minister er bezwaar in vindt, dat voortaan niet als belastbare staldienst worde aangemerkt de dienst in betrekking tot paarden van landbouwers, buiten de gunstige bepalingen verkeerende van artikel 18, § 1, der wet op het personeel, doch welke paarden vallen in den term van artikel 20, § 4b, mits zij, die paarden houden, wezenlijk behooren tot den boerenstand.

Leiden, *3 nov.* Wij kunnen thans als stellig zeker mededeelen, dat de maskerade, den 8sten februarij aanstaande door HH. studenten van onze hoogeschool te houden, zal voorstellen *den intogt van hertog Jan van Beijeren binnen deze stad.*

De intogt, welken de maskerade zal voorstellen, had plaats op zondag den 18den augustus 1420, na eene belegering van de stad door genoemden hertog van ruim twee maanden, en nadat dezelve den vorigen dag bij verdrag was overgegaan. Deze geschiedenis van het beleg en de verovering der stad is uitvoerig beschreven door Mr. *J. Meerman*, wiens werk, ten titel voerende: *Verhaal van het beleg en de verovering van Leyden, door den Hertog Jan van Beijeren*, in 1420, men vergelijken kan, zoo men hiervan meerdere bijzonderheden wil weten. (*Leid. C.*)

Overeenkomstig de verzekering, tot waarborg der echtheid onzer berigten, in de *Arnhemsche Courant* van 13 november des vorigen jaars, aan het publiek gegeven, dat namelijk, in geval van onwaar bevonden berigten, omtrent stellige daadzaken, de naam des inzenders zou worden bekend gemaakt, zien wij ons, tot ons leedwezen, verpligt, mede te deelen dat de brief uit Leiden, voorkomende in ons nommer van zaturdag laatstleden, geadresseerd was: *Aan de Redactie der Arnhemsche Courant*, *te Arnhem*, en onderteekend: *P. v. Holthe*, Jur. Stud.

Vlissingen, *1 nov.* Men verneemt, dat, ten gevolge van de zich thans in meer dan eene gemeente van het 1ste distrikt openbarende gevolgen der watervrees, voortgebragt door den beet van honden, van hondsdolheid aangedaan, de plaatselijke besturen in gezegd distrikt zijn aangeschreven, om onverwijld de noodige beschikkingen te nemen, om de honden, gedurende eenen bepaalden tijd, te doen vastleggen, of zoodanige maatregelen te beramen, als ter voorkoming van ongelukken het meest doelmatig zullen zijn; zijnde onlangs personen door dolle honden gebeten en twee menschen ten gevolge van dien aan de watervrees overleden.

Kampen, *1 nov.* Niemand heugt het den IJssel zoo laag te hebben gezien als thans het geval is; eergisteren hebben jongens, daarin loopende, er drie kogels van 36 pond uitgehaald, die zeker in de laatste vier en twintig jaren niet geschoten zijn.

Nijmegen, *3 nov.* Heden morgen is alhier doorgekomen Z. D. H. de regerende hertog van *Saxen-Weimar*, gaande naar Utrecht.

Arnhem, *5 nov.* Men verneemt uit 's Gravenhage, dat verscheidene leden der Staten-Generaal (*s. s.*) geweigerd hebben, de stukken te lezen, welke door het ministerie van koloniën zijn aangeboden, om de leening van 56 millioen toe te lichten. Die leden meenden, zich niet onder eede te mogen verbinden tot de geheimhouding van stukken, waarvan zij den inhoud niet kenden. Zij verlangen, dat onze financiële aangelegenheden rond en openbaar zullen worden behandeld.

Zeer constitutioneel.

BEURSBERIGT.

4 November 1839.

Holland. Werkelijke schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $51\frac{1}{4}$; $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{16}$; dito 5 pCt. $98\frac{3}{4}$, $99\frac{1}{8}$, 99; uitgestelde dito $\frac{7}{8}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{9}{32}$; Kansbiljetten $f\,24\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$; Amormortisatie-Syndicaat $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{1}{2}$, 93, $92\frac{3}{4}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $76\frac{1}{2}$, 77, $76\frac{1}{4}$; Handelmaatschappij $4\frac{1}{2}$ pCt. $165\frac{1}{4}$, $166\frac{3}{4}$, $165\frac{1}{2}$; Nieuwe dito 1837 $4\frac{1}{2}$ pCt. $98\frac{1}{2}$, 99, $98\frac{3}{4}$; Oostindische Leening 5 pCt. $95\frac{1}{2}$, $96\frac{1}{4}$, 96.

Mengelwerk.

Eene zinsnede der troonrede.

Eenige dagen geleden deelden wij uit de *Vlissingsche Courant* (1), die in den laatsten tijd hare kolommen aan eene vrijzinnige pen ter toelichting van sommige staatkundige aangelegenheden opende, een artikel mede betrekkelijk de ministeriële verantwoordelijkheid, waarvan de heer CORVER HOOFT zich een zoo wonderlijk denkbeeld gevormd had. Ziehier thans iets uit een ander orgaan betrekkelijk het kwestieuse bestaan der grondwet van 1815.

(1) Wij moeten bij deze gelegenheid de *Vlissingsche Courant* dringend aanraden hare beredeneerde artikels niet meer met kleiner, maar veeleer met grooter letter dan de berigten te drukken. Men leest grootendeels dergelijk gedrukte stukken in het geheel niet meer; zoodat het dan nagenoeg even goed is als wierden ze niet gegeven.

Onder het hierboven vermelde opschrift leest men in de *Catholijke Nederlandsche stemmen over godsdienst-, staat-, geschied- en letterkunde*, van 2 november, het volgende:

» Door de schikking met België, is de grondwet van 1815 notoir vervallen, wat men daar ook tegen zeggen moge; want hoe kan men het bestaan en de verbindende kracht beweren van eene grondwet, die onuitvoerbaar geworden is! Is nu de grondwet vervallen, dan bestaan er ook, in dit oogenblik, geene Staten-Generaal, maar een provisioneel bestuur, zoo als bij iederen overgang van soortgelijken aard een tusschen-bestuur noodig is, om de zaken des lands te regelen.

» Als de grondwet vervallen is, moet dezelve door eene nieuwe grondwet vervangen worden; ten ware de regering en het volk, door deszelfs vertegenwoordigers, oordeelen mogten, dat de vervallen grondwet, met eenige veranderingen en wijzigingen, zou kunnen hernomen worden; hetwelk echter waarschijnlijk slechts gebrekkig lapwerk opleveren zou, zoo als reeds gebleken is uit de vervallene grondwet van 1815, die niet anders was, dan eene verandering en wijziging der grondwet van 1814.

» Dat het ministerie geheel anders over de zaak denkt, was duidelijk uit de ministeriële bladen op te maken, en liet zich ook ligtelijk begrijpen. De benoeming van twee leden voor de Eerste Kamer, onlangs gedaan, liet daaromtrent geen twijfel meer over. Wij moeten dus de troonrede uit dat oogpunt beschouwen en veronderstellen, dat het gouvernement beweert, dat de facto vervallene grondwet blijft bestaan, en dat slechts eenige artikelen vervallen zijn, of eene wijziging behoeven; hoewel een groot gedeelte der natie, het grootste misschien, er anders over denkt; en daaruit ongelukkig de kiemen van verdeeldheid en botsing kunnen ontstaan, die vooral tegenwoordig in ons vaderland behoorden vermeden te worden. De antecedenten der voormalige Tweede Kamer doen veronderstellen, dat hare gewezene leden, in dit gewigtig oogenblik, meer de inzigten van het gouvernement, dan den wensch en de publieke opinie der natie raadplegen zullen; terwijl de gewoonte van ons gouvernement, om geenerlei acht op de bondigste vertoogen eener oppositie te slaan, maar alle oppositie vijandige oogmerken tegen de regering aan te tijgen, weinig hoop geeft, dat aan den wensch der natie zal worden voldaan, maar integendeel, dat men haar misnoegen meer en meer zal doen aangroeijen tot dat hetzelve ten laatste eene gevaarlijke hoogte zal hebben bereikt.

» Laat ons nu eene zinsnede der troonrede beschouwen, uit het oogpunt dergenen, die het voortdurend bestaan der vervallen grondwet beweren.

» Z. M. zeide onder andere:

» » De voorstellen, welke ik aan het Duitsche bondgenootschap heb » gedaan, nopens eene *vergoeding in grondgebied* voor het afge- » stane gedeelte van het groot-hertogdom Luxemburg, *zijn* bereids » aangenomen. Mijn minister van buitenlandsche zaken zal aan U » Edel Mogenden *opening* geven van de wijze, waarop dat onderwerp » is geregeld geworden."

» Hoe strookt dit met art. 58 der *grondwet voor het koningrijk der Nederlanden*, die wij als vervallen beschouwen; doch uit kracht van welke het gouvernement het overgeblevene gedeelte der kamers heeft bijeengeroepen, en dezelve als de *Staten-Generaal* van het tegenwoordige koningrijk der Nederlanden beschouwt? Dat artikel zegt:

» Ingevalle de verbonden en verdragen, in tijd van vrede gesloten, » mogten inhouden *eenige afstand of ruiling van een gedeelte van* » *het grondgebied des rijks*, of van deszelfs bezittingen in andere » werelddeelen, worden dezelve door den koning niet bekragtigd, » dan *na dat de Staten-Generaal op dezelve hunne goedkeuring* » *hebben gegeven.*"

Letternieuws.

ONTWERP VAN REGTSTREEKSCHE VERKIEZINGEN EN ZAMENSTELLING DER STATEN-GENERAAL IN NEDERLAND; DOOR MR. *ROEST VAN LIMBURG*. — *Arnhem*, *C. A. THIEME*, *1839*. *46 bl.*

Het belangrijkste vraagpunt bij de herziening onzer staatsinstellingen, de spil waarop alles zal draaijen, is de zamenstelling der Staten-Generaal. Blijft dat ligchaam, met eenige wijzigingen van vormen misschien, wat het was, eene treurwilgen-laan in stede van eenen dijk aan de golven, — hoe dan er veiliger toekomst van verwacht tegen overstroomingen die elke vloed, tegen vernielingen die ieder rukwind pleegt aan te brengen?

Blijft het kiesstelsel ingerigt gelijk het was, met welk regt dan van de verkiezingen gewacht wat zij niet konden geven, kracht en leven, van den grijsaard die kracht en leven verloren had?

Men roeme de staatsregeling van 1815 zoo veel men wil, nooit zal men er meer van maken dan het schoone beeld van PROMETHEUS, waaraan leven ontbrak. Ook zijn mensch kon zitten misschien, en eenige bewegin-

gen maken, en eenige woorden spreken misschien, doch hij bleef een mensch zonder leven, hem ontbrak de innige kracht. PROMETHEUS mensch was wat onze kundigste staatsschrijvers de grondwet van het uiteengevallen koningrijk bevonden: een loutere vorm, waarvoor zij verlangden: eene nationale kracht.

Die kracht — men begon het meer en meer algemeen te erkennen, — moest worden geput uit de medewerking der natie. Aan de kern der natie moest middel worden gegeven om zich te doen gelden in de raadzaal; dan eerst kan men eene *nationale kracht* verwachten van de natie, die, niet anders dan elk individu derzelve, slechts ijverig behartigt wat zij zelf heeft gewild.

Reeds lang en veelzijdig hoorde men dan ook in ons Nederland regtstreeksche verkiezingen voor de volksvertegenwoordiging vragen; maar nog niemand zeide bepaaldelijk hoe hij die verkiezingen wenschte daargesteld te zien; men scheen nog niet in bijzonderheden te willen treden, ten einde elkanders gevoelen eerst te hooren, zich eerst zoo veel mogelijk te verstaan omtrent het aan te nemen beginsel.

Thans evenwel was het tijd om een bepaald plan te leveren. Zou men werkelijk hervorming bekomen, zoo moest hare aard en nut en practische mogelijkheid worden blootgelegd.

Dit is hetgeen de schrijver der bovenaangekondigde brochure heeft ondernomen. De heer ROEST VAN LIMBURG is niet alleen doordrongen van de noodzakelijkheid der opwekking eener nationale kracht; zich beroepende op het gezag van alom geëerde staatsmannen van vroegeren en lateren tijd: POLYBIUS, MACHIAVELLI, MONTESQUIEU, BENJAMIN CONSTANT, VAN HOGENDORP, als mede op de ervaringen van ouder en nieuwer eeuwen, vindt hij die nationale kracht in nationale medewerking, acht daartoe regtstreeksche verkiezingen door de kern der natie noodwendig en in meer dan één opzigt aanbevelenswaardig, en levert eindelijk, om de theorie in praktijk te brengen, een volledig ontwerp tot regtstreeksche verkiezingen en zamenstelling der Staten-Generaal.

Opmerkelijk is hierbij dat de schrijver zoo veel mogelijk van het bestaande wil behouden en slechts daar, maar ook overal daar, waar hervorming *noodig* schijnt, hervorming voorstelt. Blijkbaar straalt in dit ontwerp de zucht door, om de verschillende inzigten zooveel doenlijk overeen te brengen, en daardoor zoo veel mogelijk bijval, bij zoo min mogelijk tegenkanting te vinden. In het slot van zijn eigenlijk vertoog zegt hij dan ook zelf:

»Schijnt dus dit ontwerp van verkiezingen geschikt tot opwekking van publieken geest, van deelneming in de staatsbelangen; geschikt [illegible] kracht; dreigt het daarbij geen gevaren aan de openbare orde en den inwendigen vrede; levert het integendeel waarborgen op voor de duurzaamheid derzelve, door aan alle politische gevoelens middel te geven om zich te doen gelden, door aan alle soort van bekwaamheid den weg te openen; schijnt het bij geen gedeelte der natie noch bij den koning tegenstand te moeten vinden, hetgeen welligt met geen ander ontwerp in die mate het geval zijn zou, — dan meent men aan alle voorstanders van regtstreeksche verkiezingen in overweging te mogen geven, of het niet raadzaam zou wezen, de grondslagen van dit ontwerp aan te nemen en hunne pogingen te vereenigen, ter verkrijging van een zoodanig kiesstelsel.

»Blijft ieder zijne afzonderlijke inzigten aandringen, en vormt er zich geene aanzienlijke partij, die een bepaald plan voorstaat, dan blijft het waarschijnlijk bij het oude, en blijven de voorstanders van een hervormd kiesstelsel niet alleen verstoken van menige verandering die zij zouden hebben gewenscht, maar dan erlangt geen hunner iets van hetgeen hij wenschte, en hoog noodig achtte voor het heil des lands."

In een volgend nommer zullen wij op deze belangrijke brochure terugkomen.

[illegible]aterhoogte te Arnhem.

Den 5 Nov. [illegible] Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 2 D.

Advertentiën.

Heden beviel van eenen ZOON Vrouwe *A. M. ROUKENS*, geboren *BARONES VAN HAERSOLTE*.

ARNHEM, den 4den November 1839.

Heden is alhier, na eene langdurige ziekte, in den ouderdom van bijna zeventig jaren, overleden onze geliefde Moeder, *JUDITH MARCUS*, Weduwe *ABRAHAM VAN MINDEN*.

WAGENINGEN
4 November 1839.

J. A. VAN MINDEN.
Uit aller naam.

Eenige kennisgeving.

In het *Zwijnshoofd* te *Arnhem*, op Maandag den 18den November 1839, des avonds ten zeven ure, ten overstaan van den Notaris Mr. *G. VAN ECK*,

OPENBARE VEILING BIJ INZET VAN

1°. Een hecht en sterk, wel ter nering staande HUIS en ERVE, binnen *Arnhem*, in de Zwanensteeg, Letter E. N°. 42 Kadaster Sectie O. N°. 621.

2°. Een HUISJE met ERVE, achter het voorafgaande gelegen, uitgang hebbende door een gangetje aldaar, langs het erf van *WIELHEESEN*, Kadaster Sectie O N°. 621a.

Deze beide Percelen ook in massa:

3°. Een groot BLOK HUIZEN, aan den *Palmboom*, te *Arnhem*, nevens het ERF van den Steenhouwer *HASSELBACH*, met OPENE PLAATS daarachter, Wijk C, N°. 9, 10 en 11, voor het Kadaster opgemeten in negen perceelen bij Sectie O, N°. 928 tot en met N°. 937.

Dan nog de navolgende aan en bij elkander aan de Bovenbeek gelegene HUIZEN, STALLINGEN en OPENE PLAATS, tusschen en zeer nabij de Infanterie- en Kavalerie-Kazernes; Kadastraal Sectie O, N°. 258*a*, *b*, *c*, *d*, *e* en 2035, te weten:

1°. Een WOONHUIS, uitkomende achter den muur en op de Bovenbeek, bewoond door *DERKSEN*; Wijk E. N°. 354.

2°. Een WOONHUIS, naast het voorgaande, met STALLING, uitkomende als boven; bewoond door *SCHUT*; Wijk E, N°. 353.

3°. Een WOONHUIS, op het voorafgaande volgende, met STALLING, uitgang hebbende naar de Bovenbeek; bewoond door *LODEWIJKS*; Wijk E, N°. 77.

4°. Een WOONHUIS, almede naast het voorgaande, met STALLING, uitgang hebbende naar de Bovenbeek, bewoond door *ANNEVELD*; Wijk E, N°. 78.

5°. Een HUIS aldaar, op zich zelf staande, met een gedeelte der OPENE PLAATS, waarover men den uitgang naar de Bovenbeek heeft, welk perceel in *vier* afzonderlijke WONINGEN is verhuurd; Wijk E, N°. 80, 81 en 82.

In massa zullen geveild worden de perceelen 1 met 2, 3 met 4; — vervolgens de vier eerste perceelen, en eindelijk de vijf perceelen in generale massa.

Omtrent de voorwaarden van verkoop kan men, gedurende acht dagen voor den inzet, informatie bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

---

† † † Ten overstaan van den Notaris *J. F. A. WEIJN*, † † residerende te *Lichtenvoorde*, zal, op Maandag en Dings- † dag, den 11den en 12den November 1839, telkens des morgens ten 9 ure, ten sterfhuize van wijlen den Wel Edel Gestrengen Heer *B. J. A. HUMMELINCK*, in leven gepensioneerd Kapitein, te *Groenlo*, in het openbaar worden verkocht een nette en zindelijke INBOEDEL, bestaande in:

Allerlei MEUBELS, Mahonijhouten SECRETAIRES, dito TAFELS, beste CANAPÉ, STOELEN, SCHILDERIJEN, SPIEGELS, LIQEURKELDERTJES, KASTEN, en KISTEN; — Voorts *drie* GOUDEN HOROLOGIEN, *twee met Juweeltjes bezet*, gouden KETENS en CACHETTEN, JUWEELEN en andere GOUDEN RINGEN en DOEKSPELDEN; Een paar ORLIETTEN met *Juweelen*: Voorts TAFEL-ZILVER, en andere Zilveren Werken; Eene aanzienlijke partij TAFEL- en BEDLINNEN; BEDDEN MET TOEBEHOOREN; KOFFERS, PORCELEIN, en GLASWERK, KOPER, en AARDEWERK; KEUKENGEREEDSCHAPPEN; eene KLOK, PENDULE en verdere Meubilaire Goederen; Eene partij ongedorschte ROGGE; differente BOEKWERKEN; en eindelijk eene partij KLEEDEREN en LIJFSTOEBEHOOREN, en wat verder ten dage der verkoop te voorschijn zal worden gebragt.

Alles des Zaturdags vóór den verkoop te bezigtigen.

---

† † † Op Zaturdag den 16den November aanstaande, des voordemiddags precies om tien uur, zullen, ten overstaan van den † † Notaris Mr. *F. DE BOTH*, op den huize *de Groote* † *Hoef*, onder *Wehl*, publiek worden verkocht:

Zeven stuks beste WERKPAARDEN, *vier* VAALS- of ANDERHALF-JARIGEN, *een* VEULEN, *twee* zeer schoone EZELINNEN, *negen* dragtige MELKKOEIJEN, *veertien* MAALEN, waarvan de meeste *drachtig*, en de overige *vet* geweid zijn; *zeven* KALVEREN; — en zulks op crediet tot *Mechiel* of den 29sten September 1840.

Op de Beestemarkt te *Arnhem* van 4 November is vermist geraakt eene zwart-bonte KOE, gemerkt W. S. op de Hoorn, en op het achterste geknipt S.; die dezelve terug bezorgt bij *H. S. VAN HEUMEN*, op de Sint-Jans-plaats, zal gehereus beloond worden.

Te Arnhem bij C. A. THIEME, Boekdrukker.